

8. BIOLOGIA KEVÄT: TIIVISTELMÄT OPPIKIRJASTA

Luku 7.

Pienet jyrsijät, hiiret ja myyrät, lisääntyvät nopeasti. Ne tulevat kuukaudessa sukukypsiksi ja saavat monta poikuetta vuodessa ja monta poikasta kerralla. Myyrien määrä voi lisääntyä tietyllä alueella hyvin nopeasti. Se voi myös vähentyä erittäin nopeasti. Pedot saalistavat myyriä. Niille voi tulla kilpailua ravinnosta ja reviiereistä. Taudit ja loiset leviävät helposti, kun myyriä on paljon. **Myyrävuosi** on vuosi, jolloin myyriä on erittäin runsaasti. Niitä on 3 - 5 vuoden välein.

Luku 8.

Suomen luonnonvaraisia hirvieläimiä ovat hirvi, metsäpeura, valkohäntäkauris ja metsäkauris. Niillä on vähän erilaiset **ekologiset lokerot**, mikä vähentää lajien välistä kilpailua. Niiden ravinto on vähän erilaista ja ne ruokailevat erilaisilla paikoilla.

Kanta eli populaatio tarkoittaa samalla alueella eläviä saman lajin yksilöitä, esim. Suomen hirvikanta. Hirvi sekä metsä- ja valkohäntäkauriit ovat riistaeläimiä eli niitä metsästetään, jotta kanta ei tulisi liian suureksi. Suomen suurpedot ovat karhu, susi, ilves ja ahma. Ahma ja susi ovat harvinaisia ja uhanalaisia. Kaikki suurpedot ovat rauhoitettuja. Niitä saa metsästää vain erityisluvalla.

Luku 9. & Peda.net

Pöllöt ovat petolintuja. Niillä on **raatelunokka** ja **raatelujalat**. Ne löytävät saaliinsa hyvän kuulo- ja näköaistin avulla. Pöllöt saalistavat yleensä öisin. Pöllöt syövät myyriä, hiiriä ja pikkulintuja. Ne nielaisevat yleensä saaliin kokonaisuutena. Pöllöt oksentavat luut, karvat ja muut sulamattomat osat ulos ns. **oksennuspallona**. Niistä voidaan selvittää pöllöjen ravinto.

Reviiri tarkoittaa lintuyksilön omaa elinpiiriä, jossa se pesii ja ruokailee. Linnut ilmoittavat reviiristään laulamalla. Reviiriä puolustetaan muilta saman lajin yksilöiltä. Rehevissä sekametsissä reviirit ovat pienempiä kuin karuissa havumetsissä, koska ravintoa on runsaasti.

Kaikilla lintulajeilla ei ole isoja pesimäreviireitä. Ne pesivät yhdyskunnissa, jossa on kymmeniä tai jopa satoja lintuja pienellä alueella. Tällaisia lintulajeja ovat esim. räkättirastas ja naurulokki.

Paikkalintu (esim. varis, talitiainen) pysyy samalla seudulla vuodesta toiseen ja viettää talven Suomessa.

Muuttolintu (esim. pajulintu, peipponen) muuttaa talveksi etelään ja palaa keväällä Suomeen pesimään. Suomessa on keväällä ja kesällä paljon pesimäreviirejä ja ravintoa. Saalistajia on vähemmän. Syksyllä linnut muuttavat pois, koska tulee liian kylmä, hyönteisiä ei enää ole ja järvet jäätyvät.

Linnut suunnistavat tähtien, maaston merkkien ja auringon avulla. Useilla lintulajeilla on ns. **magneettiaisti**, jolla ne aistivat maan magneettikentän ja etäisyyden Päiväntasaajasta. Emot opettavat nuorille linnuille hyvän muuttoreitin.

Pienet linnut muuttavat usein öisin, koska ne ovat suojassa pedoilta ja voivat syödä ja levätä päivällä. Yöllä on usein tyyni sää. Isot petolinnut muuttavat päivällä, koska ne voivat liidellä auringon aiheuttamissa nousuvirtauksissa. Lintujen muuttoa tutkitaan **rengastuksilla** sekä pienillä **satelliittilähettimillä**.

Luku 10.

Suomen eläimillä on erilaisia talvehtimistapoja. Esimerkiksi kärppä vaihtaa valkoisen talviturkin ja saalistaa myyriä ja hiiriä. **Aktiivisina talvehtivat** eläimet pyrkivät säästämään energiaa, koska ravintoa on vähän tarjolla.

Karhu ja supikoira nukkuvat **talviunta**. Ne hengittävät normaalisti ja ruumiinlämpö ei muutu.

Siili ja lepakko ovat **talvihorroksessa**. Ruumiinlämpö on vain joitakin +-asteita ja hengitys hidastuu.

Käärmeet ja hyönteiset ovat **kylmänhorroksessa**. Ruumiinlämpö voi mennä pakkaselle ("pakkasneste" estää solujen jäätyksen) ja ne hengittävät vain silloin tällöin.